

Nya regler om rökfria utomhusmiljöer från och med den 1 juli 2019

Från och med den 1 juli 2019 gäller en ny tobakslag, lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Lagen innehåller bland annat bestämmelser om fler rökfria miljöer. Det påverkar dig som bedriver verksamhet eller äger lokaler eller utomhusområden som allmänheten har tillträde till. Exempelvis är du ansvarig för att sätta upp skyltar som informerar om rökförbud vid entrén till lokalerna.

Nya rökfria utomhusmiljöer

Sedan 1994 är det förbjudet att röka på skolgårdar och utomhusområden vid förskolor och fritidshem. I och med den nya lagen är det förbjudet att röka tobak eller liknande produkter på fler utomhusområden som allmänheten har tillträde till.

Rökförbudet gäller nu även

- utomhusområden i anslutning till kollektiva färdmedel, exempelvis perronger, busshållplatser, taxizoner, biljettområden och gångbanor i anslutning till ett spårområde
- på uteserveringar utanför exempelvis restauranger och caféer,
- inom inhägnade platser utomhus som huvudsakligen är avsedda för idrottsutövning, dvs. idrottsanläggningar. Det gäller även om anläggningen används för andra aktiviteter, exempelvis konserter och mässor,
- på lekplatser som allmänheten har tillträde till,
- vid entréer till lokaler och andra utrymmen som allmänheten har tillträde till, exempelvis entréer till statliga och kommunala myndigheter, mataffärer, restauranger, järnvägsstationer och lokaler för hälso-och sjukvård.

Bestämning av det rökfria området

Rökfria miljöer utomhus som allmänheten har tillträde till syftar till att

- öka tillgängligheten till allmänna platser. Personer som är överkänsliga för rök eller inte vill utsättas för rök ska kunna vistas på platsen,
- minska den sociala exponeringen för rökning. Att avnormalisera rökning ger stöd till barn och unga som inte har börjat röka och till personer som har slutat eller som vill sluta.

Dessa syften ska man ta hänsyn till när man tolkar de nya bestämmelserna om rökförbud – exempelvis hur långt det rökfria området sträcker sig vid en entré. Det står inte i lagen hur långt från entrén man måste gå undan för att röka, men i normalfallet bör rökförbudet gälla inom minst ett par meters avstånd från entrén för att en person ska kunna gå in i och ut ur lokalen utan att utsättas för rök.

Motsvarande resonemang ska användas på andra rökfria miljöer som inte är klart avgränsade.

Det går inte att göra avvikelser från de nya rökförbuden

I vissa lokaler och utrymmen är det möjligt att göra avvikelser från rökförbudet - t.ex. genom att inrätta separata röktrum i restauranger och på andra serveringsställen.

För de nya rökfria utomhusmiljöerna finns inga sådana möjligheter till avvikelser. Det är alltså inte tillåtet att exempelvis ha särskilda rökrommen på uteserveringar.

Produkter som omfattas av rökförbudet

I de rökfria miljöerna är det förbjudet att

- röka tobak
- inhalera tobak som förångats (exempelvis användning av så kallade heat-not-burn produkter),
- röka örtprodukter,
- använda e-cigarretter,
- använda njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak (exempelvis att röka vattenpipa med annat innehåll än tobak).

Ansvarig för rökförbudet

Ansvar för rökförbudet ligger på den som har praktiska möjligheter att se till att förbudet följs.

Det innebär att den som äger eller hyr en lokal eller ett område utomhus ansvarar för rökförbudet. Den som driver en uteservering har exempelvis ansvar för att rökförbudet på serveringen följs. För lekparker på allmän mark är det normalt kommunen som är ansvarig.

Ansvar för rökförbudet vid entréer ligger på den som äger eller hyr lokalen eller utrymmet innanför entrén. En butiksägare har exempelvis ansvar för rökförbudet vid sin entré även om butiksägaren inte äger marken utanför entrén.

Om entrén går till ett köpcentrum eller ett kontorskomplex, har normalt fastighetsägaren ansvaret för att rökförbudet följs.

Krav på den som ansvarar för rökförbudet; skyltning, information och tillsägelser

Den som ansvarar för rökförbudet måste tydligt informera om rökförbudet genom skyltning. Det finns inga särskilda krav på skyltarna förutom att de måste vara tydliga.

Vid behov måste den ansvarige också informera och säga till om rökförbudet.

Om rökning tidigare varit tillåten inom ett område där det nu råder rökförbud, måste den ansvarige också ta bort askkoppar, rökrutor och annat som har med rökning att göra.

Om någon röker trots tillsägelse om att rökning är förbjuden, får denna person avvisas.

Ansvar för tillsynen

Kommunen har tillsynsansvar över de rökfria miljöerna. Det betyder att kommunen ska se till så att den som är ansvarig för rökförbudet gör det som lagen kräver.

Kommunens tillsyn

Kommunens tillsynsansvar innebär bl.a. att kommunen ska informera och kontrollera att den som är ansvarig följer lagen.

Om den ansvarige inte gör vad som kan begäras för att se till så att rökförbudet följs kan kommunen vidta åtgärder för att tvinga den ansvarige till det. Utgångspunkten är dock att det ska ske på frivillig väg. Skulle det inte fungera med frivillighet kan kommunen förelägga den ansvarige att göra det. I vissa fall kan ett föreläggande kombineras med vite.

Kommunen måste dock en sådan gång ta hänsyn till de praktiska förutsättningarna att få allmänheten att följa rökförbudet. Exempelvis är det extra svårt ta ansvar för rökförbudet när gränserna för det rökfria området är oskarpa eller när den ansvarige behöver vidta åtgärder på någon annans mark. Så är t.ex. fallet när entrén till en matbutik ligger vid en trottoar.

Vill du veta mer om de nya reglerna?

Du kan läsa mer om den nya lagen på Folkhälsomyndighetens hemsida

www.folkhalsomyndigheten.se

Folkhälsomyndigheten